

Dr. P. J. H. CUYPERS.

Den 16^{en} Mei is hij negentig jaar geweest. Een leeftijd, die iemand tot een buitengewoon mensch maakt. Zeer sterk is de man van tachtig. Maar wie de negentig haalt, trekt zelfs onder de zeer sterken de aandacht. Maar Dr. Cuypers is nog meer een buitengewoon man, wijl hij tot de grootste bouwmeesters van zijn tijd behoort.

Hij is een kunstenaar: een schepper van machtige bouwwerken, en de artisten geven dezen bouwheer gaarne de eereplaats.

Roermond heeft op grootsche wijze z'n voornamen bevoorrecht.

Ook is hem een hulde gebracht in het Rijks-Museum door de eersten van Amsterdam.

Het Rijks-Museum met het Centraal-Station in de hoofdstad zijn z'n jongste groote werken geweest.

Tal van kerken in Gotischen stijl zijn door hem „gedacht” en „geworden.” Eindhoven en Vechel, Breda en Leeuwarden, Den Haag en Amsterdam wijzen u de grootsche gebouwen aan, wier lijnen en vormen het eerst zijn gezien in kunstenaarsvisioenen van Cuypers.

Vele Middeleeuwsche kerken, waaronder de Dom van Mainz, zijn door hem gerestaureerd. De Gotiek bekoorde hem; hij verstond haar en was met haar taal vertrouwd.

De kunstwerken van Cuypers zijn eenheden. Het constructieve en het decoratieve element zijn er verbonden tot één gedachte. Juist die harmonie geeft het artistieke aan de schepping.

* * *

Vóór mij ligt de afbeelding van de huldiging in het Rijks-Museum, het onvervreemdbaar eigendom van u en van mij, waarin we bewonderen mogen, genieten mogen, zoo dikwijls we z'n hallen en zalen mogen betreden.

Het Rijks-Museum, Potgieters ideaal.

Zou Cuypers' bouwwerk het niet overtreffen?

Potgieters meesterstuk en Cuypers' schepping hooren bijeen; beide onovertreffelijk in bouw.

Maar in de Rembrandtzaal dan — daar zat de jubilaris, met de dankbare vertegenwoordigers van land en volk: geleerden en autoriteiten.

Daar — onder het schutterstuk van Bartholomeüs van der Helst: het vendel van kapitein Roelof Bickers en luitenant Michielsz Blaeuw — dat kleurenstuk — dat ons oud-Holland doet zien in z'n welvaart en z'n kracht.

In zijn kunstkracht ook.

En daaronder — onder die kloeke kerels der 17e eeuw, wier „karakter” ligt op het gelaat, daaronder hoort Cuypers, als nummer één.

En wat onze sympathie voor dezen beroemden Nederlander verhoogt, is, dat hij de grenzen van de macht der kunst kent.

En dat hij zijn kunsttalent als gave Gods erkent.

„Mijn dankbaarheid,” riep hij uit, „gaat in de eerste plaats uit naar den Gever van alle goeds.”

„Als ik iets op kunstgebied heb tot stand gebracht, dank ik dit in de eerste plaats den Grooten Bouwmeester, den Grooten Kunstenaar, die de talenten onder de menschen verdeelt, voor de werken Zijner handen.”

„Voor de levenskracht mij geschonken, die mij mijn arbeid niet tot een last, doch tot een lust maakte.”

Hij hoopte, dat zijn kunst tot eere Gods strekken mocht en tot meerdere ontwikkeling en bloei van de vaderlandsche kunst.

Uit zulke woorden spreekt een beginsel.

God verdeelt voor zijn besef de talenten.

Hij, de bouwmeester, is geen god in 't diepst van zijn gedachten, maar een nietig mensch, aan wien God, die

alle ding regeert, het scheppingsvermogen gaf op het terrein der bouwkunst.

Cuypers aanvaardt de hulde van z'n bewonderaars om haar als een dankoffer neer te leggen op de voetbank van Gods troon.

Bouwmeester — bij de gratie Gods.

En zich daarvan diep bewust.

Gods knecht en niets meer maar ook niets minder.

Die weet, dat hij spoedig rekenschap zal geven moeten omtrent de talenten, hem toebetrouwd.

Negentig jaren levenskracht en een lang leven als kunstgenie — hoe is deze man bevoorrecht.

Dat zijn beginselen de levensnormen waren aller artisten.

Dat dichters en schilders, bouwmeesters en toonkunstenaars hun talenten zagen als gaven Gods en vroegen naar de eere van des Heeren Naam.

Hoe wenschen we den krassen grijsaard, wiens meesterwerken de onvergankelijkheid schijnen te typeeren, een volle eeuw levens, een blijen levensavond, die, als onze avond in onze lichten zomernacht, onmerkbaar overglijdt in den nieuwen dag.

En dan — een ingaan in de stad met de paarlen poorten, in het Jeruzalem, welker Kunstenaar en Bouwmeester God is, om er te genieten, wat zelfs in geen kunstenaarshart is opgekomen.

NASCHRIFT. — Het Centraalstation te Amsterdam is uit een oogpunt van architectuur zeer belangwekkend. De ruimte was beperkt; toch is het den bouwmeester gelukt, een groot voorgebouw te stichten, noodig voor een uitgebreide administratie. Cuypers heeft met veel smaak den voorgevel verzorgd, die uiteraard heel lang moest worden en toch geen eentonigen indruk geeft.

Ook heeft hij het slot Haerzuylen als opnieuw gebouwd; het is van binnen zoowel als van buiten een der prachtigste kasteelen van Nederland: een grootsch paleis vol verbijsterende schoonheid.

A. L. V. H.

MANIEREN.

Onze jongens staan niet in een goeden roep. Ze heeten onbeleefd, plagerig, onbeschoft, lomp, vernielzuchtig, baldadig, onnadenkend, en ik weet niet wat al meer. De vreemdelingen schijnen nog al eens wat van ze te lijden te hebben; gebrekkige menschen worden geplaagd en gesard; ruiten worden ingegooid, boomen en planten vernield, plantsoenen geschonden.

Het zondenregister van de jeugd is al bijzonder groot en ik twijfel er geen oogenblik aan, of het zou nog grooter zijn, wanneer ieder maar eens gelegenheid gegeven werd zijn gemoed te luchten over „die ondeugende jongens!”

Ik wil van dat heele zondenregister niets trachten af te doen. Het is waar, er gebeuren heel wat onbehoorlijke dingen. Heel wat slechts komt ten laste van de lieve jeugd. De klachten zijn niet ongegrond.

Alleen maar, als ik zeg: „Ja, mevrouw! daar hoort uw zootje nu ook bij!” dan krijg ik de poppen aan het dansen. Dan gaat het mij net als den dominee, die op huisbezoek een vrouw aantroef, die de allervreeselijkste beschuldigingen tegen zich zelf uitte. Ze klaagde zich zelf aan, dat ze tegen alle geboden Gods zwaarlijk gezondigd had en raakte niet uitgeput in het spreken over haar diepe onwaardigheid en verdorvenheid en doemwaardigheid. Toen de dominee eindelijk eens wilde weten, wat zij er wel van meende, begon hij de zaak aan te vatten en haar te beschuldigen. Hij ging de geboden stuk voor stuk na en vond gereede